

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Sebastiani Izquierdo Alcarazensis Societ. Iesv Regii
Senatvs S. Inqvisitionis Hispaniarvm Qvalificatoris, Et
Olim Complvti Sacrae Theologiae Professoris. Opvs
Theologicvm, Iuxta atque ...**

Vbi De Essentia Et Attribvtis Divinis Vbertim Dissertivr ...

Izquierdo, Sebastián

Romae, 1664

Quæst. 4. Vtrùm Deus sit primum cognitum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76990](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76990)

licet affirmatio, & iudicio negatio æquivalentibus inter se. Sic iudicia sequentium binariorum inter se sunt æquivalentia. Deus est omnipotens, Deus non caret omnipotentia. Deus est immortalis, Deus non potest mori. Deus est increatus, Deus non habet causam sui. Deus est perfectus, Deus non est imperfectus, &c.

Confectarium 3.

32 Deus à nobis pro statu præsentis quiditatiuè, seu quiditatiu conceptu cognosci nequit, absolute loquendo: tamen non minus bene, immo melius, quam multæ creaturæ, quoad quiditatem concipiatur, & cognoscatur.

Est certum. Quia cognitio quiditatiua, loquendo absolute, ea dumtaxat dici solet, quæ habetur per speciem propriam quiditatis, seu essentiæ obiecti cogniti per illam. Est autem certum, nos pro statu præsentis speciem propriam non habere quiditatis, seu essentiæ diuinæ, vt constat ex superioribus dictis: atque adeo neque huiuscemodi cognitionem quiditatiuam eius habere posse. Quod ipsum est, non posse nos eum quiditatiuè, seu quiditatiu conceptu, loquendo absolute, cognoscere. Per species tamen alienas, quas solas habemus, passim essentiæ Dei, siue quiditatem concipimus, meliusque noscimus, quid sit Deus, quam, quid sint multæ creaturæ, quas pariter concipimus, & cognoscimus per alienas species, vt palam monstrat experientia: eoquod proprietates Dei notiores sunt nobis, quam proprietates talium rerum. Eoque melius nobis notescit essentiæ, seu quiditas rei, quò notiores nobis sunt proprietates eius.

33 Hinc, quoties Patres, aut etiam Scholastici absolute denegant nobis viatoribus cognitionem quiditatiuam Dei, absolute vt pronunciant, à nobis cognosci non posse, quid Deus sit, de sola cognitione Dei quiditatiua habita per speciem propriam censendi sunt loqui iuxta ea, quæ dicebamus supra quæst. 1. Per quæ sedata manet controuersia de possibilitate in nobis viatoribus cognitionis quiditatiuæ Dei, quam fusè exagitat Recupit. lib. 2. de Deo quæst. 4. Vtrum autem sit possibilis cognitio quiditatiua Dei clara, & per propriam speciem habita, quæ proprie non sit intuitiua, neque visio beatifica, infra discutietur à nobis, vbi sit sermo de visione beatifica.

Confectarium 4.

4 Cognitio Dei, quæ simul sit quiditatiua, & abstractiua, proprie, & absolute loquendo, impossibilis est.

Ita Recupit. lib. 2. cit. quæst. 5. vbi latè hoc punctum edisserit. Sed probatur breuissimè: quia proprie, & absolute loquendo, cognitio quiditatiua dicitur, quæ habetur per speciem propriam, abstractiua vero, quæ non habetur per propriam, sed per alienam. Repugnat autem, eandem cognitionem simul haberi, & non haberi per speciem propriam, vt constat.

35 Quomodo autem nec sit possibilis cognitio Dei habita per speciem propriam, quæ sit præcisua, atque in eo sensu abstractiua vnus formalitatis ab alia identificata cum illa, latè proba-

tum est à nobis in Pharo Scient. disput. 13. Cui quoque sit, possibile esse cognitionem, non solum per alienam, sed etiam per propriam speciem habitam, quæ attingat Deum prout in statu quiditatiu, & non prout in existentiæ, eoque sensu sit præcisua essentiæ Dei ab existentiæ citra omnem præcisionem formalitatum, vt ex doctrina data ibidem disput. 10. constat, & ex dicendis in sequentibus amplius constabit.

QVÆSTIO IV.

Verum Deus sit primum cognitum.

Henr. in Sum artic. 21. quæst. 2. & artic. 24. quæst. 7. & Bacon. in 1. distinct. 3. quæst. 1. artic. 3. & 4. affirmarunt. Sed communis sententia negat. Quam cum S. Tho. Scot. & alijs tuetur Recupit. lib. 1. de Deo quæst. 1. Est autem quæstio de primitate Dei in ratione cogniti: nam in ratione entis, certum est, esse illum primum primitate dignitatis, seu perfectionis, originis, durationis, & inconnexionis non mutæ iuxta doctrinam eiusmodi ordinum traditum in Pharo Scient. disput. 15. quæ ad rem recolenda, atque recognoscenda est.

Suppono, Deum esse primum cognitum, iuxta sensum quæstionis, & cognitionem de Deo esse primam omnium cæterarum, in idem recidere. Cognitio autem de Deo aut omnium cæterarum absolute, aut omnium alicuius specialis seriei incipientis ab ipsa potest considerari prima: idque primitate aut dignitatis, aut originis, aut durationis, aut inconnexionis non mutæ.

Propositio 1.

Deus absolute non est primum cognitum respectu nostri vlllo genere primitatis.

Est certum. Quia, cum Deus à nobis cognoscat per alienas species, non potest à nobis cognosci prius, absolute loquendo, quam cognoscantur creaturæ, quarum species sunt propriæ, aut prioritate durationis, aut originis, aut inconnexionis non mutæ, vt constat. Sed neque prioritate dignitatis, seu perfectionis: quia non omnis cognitio de Deo omni cognitione de creatura perfectior est, vt est notissimum. Deberet autem esse, vt ponimus, ad hoc, vt Deus, loquendo absolute, primum cognitum diceretur secundum ordinem dignitatis.

Propositio 2.

In aliquibus seriebus cognitionum, atque adeo obiectorum cognitorum prout talium Deus primum cognitum est respectu nostri quouis genere primitatis: in alijs vero plerisque seriebus non item.

Prima pars propositionis cernitur primò in seriebus cognitionum supernaturalium de rebus fidei incipientibus ab aliqua prima de Deo, vel de diuina reuelatione, vel de aliquo alio Dei attributo, & procedentibus secundum ordinem aut

aut durationis, aut originis, aut connexionis, aut etiam dignitatis. Quarum serierum nonnullæ citra dubium dantur in nobis, vt ex doctrina Theologorum in materia de fide facile quisque potest colligere. Quocirca S. Tho. in 1. distinct. 3. quæst. 1. artic. 3. & lib. 2. contra Gent. cap. 4. docet, via naturali procedi à creaturis ad Deum, vt tamen fidei è conuersò à Deo ad creaturas. Secundo cernitur ijs in casibus, vbi prima cognitio, quæ in nobis excitatur de Deo, aut de aliquo Dei attributo est; ex eaque aliæ, & aliæ de creaturis seriatim ordinatæ sequuntur secundum ordinem aut durationis, aut originis, aut connexionis, aut etiam dignitatis. Qui casus nonnunquam eueniunt, etiam intra naturæ ordinem, vt constat experientia, & ratione: quia nou est, cur intellectus noster non incipiat aliquando ferriem cognitionum, etiam naturalium, à cogitatione principio in se excitata de Deo media excitatione specierum iam in memoria præhabitarum; vti incipit sæpe à cogitatione alterius obiecti, qui casu sibi occurrit.

40 Secunda autem pars propositionis est manifestæ. Quia plerumque per cognitiones creaturarum inducimur ad cognoscendum Deum; vti omnes experimur. Atque ita Deus in eiusmodi cognitionum seriebus posterius est cognitum, posterioritate aut durationis, aut originis, aut connexionis, aut etiam dignitatis. Et hæc de quæstione ista satis. Quæ enim contra statutas propositiones opponi possunt, leuiores sunt, quam, vt in eis repellendis oporteat morari. Videantur apud Recupit. vbi supra.

QVÆSTIO V.

Virum, Deum esse, sit per se notum?

41 **T**Riplex est sententia. Prima assertentium hanc propositionem *Deus est* per se notam esse, non solum secundum se, sed etiam quoad nos, (dum sumus scilicet viatores.) Pro hac sententiâ referuntur Albert. in Sum. tract. 3. quæst. 57. Bonau. in 1. distinct. 8. art. 1. quæst. 2. Egid. in 1. distinct. 3. quæst. 2. Argent. distinct. 3. quæst. 1. artic. 3. Abul. in cap. 5. Exod. quæst. 2. Lyan. ibid. Eamque expressè ex modernioribus defendit Michael Palat. quæst. 1. Prolog. vbi pro ea refert alios; & nouissimè Pafualig. tom. 1. de sacra doctrina disput. 7. sect. 2. Auertaque 1. par. quæst. 2. sect. 1. fauetque Aureol. in 1. distinct. 2. par. 2. quæst. 1. artic. 6. Pro hac etiam sententia stant acuti quidam Recentiores ex nostris, putantes, per se notum esse quoad nos, existere aliquod ens simpliciter necessarium, seu essentialiter existens, improductum, & independens à causa prima, non factum, non habens superiorem, &c. qui sunt conceptus proprii Dei cum ipso conuertibiles.

42 Secunda sententia imprimis rejicit, tanquam superfluum, vel commenticiam, diuisionem propositionis per se notæ in per se notam secundum se, & per se notam quoad nos; in quod conspirat etiam Aureolus supra artic. 5. Deinde asserit, propositionem illam *Deus est*, loquendo absolute, non esse per se notam. Ita Enric. in Summa artic. 3. quæst. 2. Ocham in 1. distinct. 3. quæst. 3. Gabr. ibid. quæst. 4. Greg. in 1. distinct. 2. quæst. 1. artic. 2. Scot. ibid. quæst. 2. & cum eo communiter Scotistæ. Quibus subscribit Arriag. 1. par. tom. 1.

disput. 2. sect. 1. late impugnans diuisionem prædictam. Addunt Scotistæ, vt videre est apud Theodor. Smising. tract. 1. de Deo vno disput. 1. quæst. 1. per se notum esse, quod Deus est, quatenus conceptibilis sub ratione Deitatis: hoc tamen pacto solum esse conceptibilem à Beatis, siue etiam à cognoscentibus Deum clarè, & quiditatinè per propriam speciem.

Tertia verò sententia supponens tanquam 43 veram, & vtilem diuisionem propositionis per se notæ in secundum se, & quoad nos, asserit, dictam propositionem *Deus est* esse quidem per se notam secundum se, quoad nos verò non item. Sic S. Tho. 1. par. quæst. 2. artic. 1. & ibi eius expositores communiter Caiet. Ban. Zumel, Nazar. Trigof. Molin. Valent. pun. 1. Vazq. disput. 19. Fasol. dubitat. 1. 2. & 3. Gillius lib. 1. tract. 8. cap. 2. & seqq. Gran. controuer. 1. tract. 1. disput. 1. Tann. disput. 2. quæst. 1. dub. 2. Soar. disput. 29. Metap. sect. 3. Franc. Amic. tom. 1. disput. 2. Præposit. 1. par. quæst. 2. artic. 1. Martin. 1. par. disput. 2. sect. 7. n. 62. Recupit. lib. 1. de Deo. quæst. 2. & seqq. Quiros 1. par. tract. 2. disput. 12. Et apud eos alij. Ex quibus Molin. Soar. Vazq. & Tann. existimant, diffidium inter S. Tho. & Scot. quod attinet ad supradictam diuisionem propositionis per se notæ in secundum se, & quoad nos, dumtaxat esse de modo loquendi, atque ita eos conantur componere.

Pro resolutione imprimis est supponendus 44 duplex ille modus in Pharo Scient. disput. 2. quæst. 3. tactus, & latius expositus postea disput. 10. quem quilibet intellectus habet de quouis obiecto sibi proposito iudicandi; scilicet quoad an est, & quoad quid est; sine quoad ea, quæ illi conueniunt prout in statu existentiæ aut absoluto, aut conditionato, & quæ conueniunt prout in statu quiditatinè, seu obiectiuo aut absoluto, aut conditionato similiter. De quibus plura ibi ad rem, modò non repetenda, sed recolenda.

Deinde ex ijs, quæ de propositione per se 45 nota fusiori calamo scripta dedi ibi disput. 19. quæst. 8. summarie aliquot hypotheses sunt supponendæ. Sit. 1. Propositio obiectiuæ per se notæ, seu immediata illa omninò dicenda est, quæ ex terminis ipsis semel conceptis est iudicabilis. Per aliud verò nota, siue mediata illa est appellanda, quæ ex alio quopiam prius indicato iudicabilis est. 2. Propositio per se nota tum probabilis, tum euidentis, tum etiam improbabilis esse potest; tametsi vulgò sola, quæ est euidentis, soleat vocari per se nota. 3. Eadem propositio & per se, & per aliud nota potest esse, scilicet que de facto est: quia & ex terminis, & ex alio insuper prius indicato iudicabilis est. 4. Propositio per se nota, seu, quod idem est in præfenti, per se noscibilis, seu iudicabilis relatè dumtaxat ad intellectum valentem eam ex terminis iudicare talis est: quia ab illo dumtaxat est per se noscibilis, seu nota. 5. Propositio, quæ est per se nota comparatione sapientis, siue ingeniosissimi, scilicet non est talis comparatione rudis, siue idiotæ: quia primus suo intellectus acuminè penetrat conuenientiam terminorum, quam non assequitur secundus. 6. Quò quis perspicacioris est intellectus, eò plures sunt relatè ad ipsum propositiones per se notæ. 7. Comparatione etiam cognoscentium, seu indicantium cuncta intuitiue, siue per proprias species possibili sunt propositiones per se, & per aliud nota.

Nulla